

Verkorte versie van een lezing door Mariët Meester tijdens de presentatie van haar roman *Liefdeslied van een reiziger* op 1 oktober 2009.

Voordat een boek wordt gedrukt, leest een persklaarmaker het manuscript en haalt er de laatste foutjes uit. Mijn persklaarmaakster kwam het gecorrigeerde manuscript van *Liefdeslied van een reiziger* persoonlijk bij me in de brievenbus doen. Toen ik haar later aan de telefoon had, vertelde ze dat ze bezorgd op het bordje naast de voordeur had gekeken. Stonden er nog wel twee namen op? De mannelijke hoofdpersoon uit mijn boek redt het namelijk niet, hij overlijdt, dat staat al in de eerste zinnen van het voorwoord

Gebeurd of niet gebeurd, *that's the question*. De persklaarmaakster veronderstelde dat ik mijn persoonlijke verhaal van me af had geschreven. Mijn eerste reactie was opstandigheid. Het boek gaat over een man die samen met zijn kat per auto door Europa reist. Tweehonderdvijftig pagina's lang volg je als lezer die man en zijn overwegingen, je zit als het ware in zijn hoofd. Nu wil het geval dat ik geen man ben. Ik dacht: weet je wat, ik ga straks zeggen: ja hoor, dit is hélemaal echt gebeurd, ik ben naar de dokter gegaan, heb me laten ombouwen, heb toen mijn rijbewijs gehaald en daarna ben ik van huis vertrokken.

Ik verwierp het plan onmiddellijk, het is te flauw. Toch vind ik het onderwerp belangrijk genoeg om er wat serieuzer op in te gaan. *Liefdeslied van een reiziger* gaat over ene Ruben uit Amsterdam. Hij is getrouwd met Hannah en die twee zijn al heel lang bij elkaar. Ja, dat mag ik toch wel autobiografisch noemen. Ruben en Hannah zijn documentairemakers van beroep, wat al een stuk verder van de waarheid verwijderd is, hoewel ik moet zeggen dat ik toch wel even schrok toen mijn eigen man werd gevraagd om zijn film *The Source* op het Internationale Film Festival in Rotterdam in première te laten gaan. De afgelopen week is dezelfde film vertoond op het Nederlands Filmfestival in Utrecht, en vandaag, als het in New York avond is geworden, draait hij daar op het Gypsy Film Festival.

Toen Jaap dus plotseling een soort filmer bleek te zijn geworden, was mijn manuscript allang af. Dat ik schrok, was omdat de werkelijkheid de literatuur leek in te halen, in plaats van andersom, zoals het meestal gaat. Nu had ik best documentairemaker willen worden, graag zelfs. Het is niet voor niets dat ik Hannah aan het begin van het boek naar New York heb gestuurd, waar ze stage gaat lopen bij

twee filmmakers die een documentaire over de rockband Metallica hebben gemaakt. Die documentaire over Metallica bestaat echt. Daar heb ik voor gekozen om het boek meer authenticiteit te kunnen geven. Aan authenticiteit hecht ik sterk, authenticiteit is iets anders dan 'waar gebeurd'. Het heeft met de toon te maken, de geloofwaardigheid van die toon. Authenticiteit bereik je volgens mij alleen als je onderwerpen kiest die voor jouzelf als auteur van groot belang zijn, van levensbelang bijna.

Hannah is dus niet thuis. Ruben heeft geen zin om tijdens haar afwezigheid te zitten verloederen. Samen met de kat, Igor, vertrekt hij per auto naar het zuiden van Europa. Van te voren hebben Hannah en Ruben afgesproken om elkaar niet te bellen of te e-mailen. Persoonlijk hebben wij zoiets nooit gedaan. Of heb ik het zelf soms wel gedaan?

Twee jaar lang heb ik fulltime aan dit boek gewerkt, en dat betekent dat ik ook twee jaar lang met Ruben op reis door Europa ben geweest, terwijl ik me tegelijkertijd in een Amsterdamse zolderkamer bevond. Als je een roman schrijft, leid je twee levens tegelijk. Een leven dat zich echt afspeelt, als iets zich tenminste ooit echt afspeelt, en een leven dat zich in een parallelle, net iets ongrijpbare wereld voltrekt. Tijdens het schrijven had ik als het ware een onzichtbare vriend die overal met me mee naartoe ging. Ik was voortdurend met hem in gesprek. Toen het manuscript af was, moest ik een beetje rouwen. Mijn vriend was ineens uit het centrum van mijn aandacht verdwenen.

Als een schrijver zijn boek volledig op de werkelijkheid baseert, voor zover dat ooit mogelijk is, want de werkelijkheid is uiterst complex en aan stileren ontkom je nooit, vind ik dat zelf niet zo professioneel. Na één of twee boeken ben je dan uitgepraat, want zodra je eenmaal schrijver bent heb je helemaal geen tijd om ontzettend veel te beleven. Ik breng een groot deel van mijn dagen met de gordijnen dicht in een kleine werkkamer door. Toch zal ik niet ontkennen dat een hoop elementen uit dit nieuwe boek wel met eigen ervaringen te maken hebben. Het is logisch dat je als schrijver een decor kiest dat je kent en dat je omstandigheden schetst waarmee je vertrouwd bent.

Het lukt overigens nooit helemaal om een lezer mee te nemen naar j ouw parallelle wereld, hoogstens neem je hem mee naar zijn  igen parallelle wereld. Het fascineert me nog steeds dat een schrijver in zijn hoofd beelden ziet en die in woorden verandert. Dan komt de lezer aan bod, die de woorden probeert terug te veranderen in

beelden. Maar welke beelden dat zijn, hangt af van zijn ervaringen, zijn levensvisie, zijn normen en meningen. Daardoor is ieder prozawerk wel autobiografisch, maar niet voor de auteur, voor de lézer

Een mens heeft rare eigenschappen nodig om een roman te kunnen schrijven. Een vriendin van me, die psychologe is, noemt vaak het begrip 'intrinsieke motivatie'. Ze bedoelt: je doet het, terwijl je het nergens voor doet. Lange tijd zit je in je eentje over je beeldscherm gebogen in een kamertje waar het zo stil mogelijk is. Waarom? Niet om er rijk of beroemd mee te worden. Je doet het omdat je benieuwd bent. Benieuwd of je het kunt, of je die ingewikkelde puzzel zal kunnen oplossen. Of je jezelf kunt overtreffen, je eigen rijping kunt overbrengen in woorden. Of je van niets iets kunt maken. Als ik daarbij feiten en gebeurtenissen uit mijn eigen bestaan gebruik, dan zijn die instrumenteel, ik gebruik en misbruik ze wanneer me dat uitkomt. Het is een misvatting om te denken dat een auteur zijn problemen van zich af schrijft. Ik kan pas als een alwetend verteller met een onderwerp omgaan als ik dat onderwerp volledig heb verwerkt. Mijn hoofdpersonen hebben het altijd moeilijker dan ikzelf. Het is zeker zo dat ik in *Liefdeslied van een reiziger* de levensgeschiedenis heb verwerkt van een bepaalde persoon die ik heel goed ken, maar ik heb die elementen verhevigd, omdat ze anders de afwikkeling van het verhaal niet genoeg ondersteunden. Soms moet je de waarheid geweld aandoen om de waarheid beter uit te laten komen.

Ik heb de neiging om nu meer te onthullen. Dat doe ik niet, want ik ga helemaal niet meer over dit boek. *Liefdeslied van een reiziger* is gedrukt en daardoor niet meer van mij.

Deze roman is nu van jullie.